

Avstr. Slovensko

Bol. Pod. Društvo

Ustanovljeno

16. januarja 1892.

Sedež: Frontenac, Kans.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: MARTIN OBERŽAN, Box 72, Mineral, Kans. Podpreds.: FRANK AUGUSTIN, Box 360, W. Mineral, Kans. Tajnik: JOHN ČERNE, Box 4, Breezy Hill, Mulberry, Kans. Blagajnik: FRANK STARČIČ, Box 489, Frontenac, Kans. Zapisnikar: LOUIS BREZNIKAR, L. Box 38, Frontenac, Kans.

NADZORNIKI:

PONGRAC JURSE, Box 357, W. Mineral, Kans. FRANK PRELOGAR, Box 420, W. Mineral, Kans. MARTIN KOČMAN, Box 482, Frontenac, Kans.

POROTNI ODBOR:

JOSIP SVATO, Woodward, Iowa. JAKOB MLAKAR, Box 320, W. Mineral, Kans. JULIJ BOGNAR, Box 6, Breezy Hill, Mulberry, Kans.

MATI.

Socialen roman v dveh delih. Pisal Maxim Gorkij.

(Dalje.)

Ijubi moj, Andrijuša! — je vzkliknila, kakor da bi si ji bilo odprlo srce in iz njega so v jasnem curku brizgnile žive, tilnega veselja polne besede. — Premišljevala sem o svojem življenju. — moj bog! Čemu sem živela? Učarjena? — Nič nisem videla razen svojega moža, nič nisem poznala razen strahu. — In ko je Paša doraščal, ga ni nisem opazila. — Če sem ga ljubila, dokler je mož bil živ, ne vem! Vse skrbi, vse misli so šle na to, da nakrmim zverino do siteda, da mu vselej ugodim, da se ne razljuti, da me ne tepe, da ima sočutje vsaj enkrat. — Ne spominjam se, da bi se mu smilila kdaj. — Pretepal me je, ne kakor da bi svojo ženo tepel, ampak vse, ki jih je čutil. — Dvajset let sem tako živela, in kar je bilo prej, se ne spominjam! Če se domisljam, vendar ne vidim ničesar! Kakor da bi bila slepa. — Jegor Ivanovič je bil tu — iz ene vasi sva ... o tem in o onem je govoril — spominjam se ljudi, a kako so ljudje živeli, kaj so govorili, kaj se je temu in onemu primerilo — sem pozabila in ne vidim več! Požarov se spominjam ... dveh požarov ... Vse je bilo iz mene izbito, tepena duša je oglušala, oslepla.

Vzdihnila je in željno vsrkavala zrak kakor riba, ki jo vzdignež iz vode; sklonila se je in nadaljevala z globokim glasom: — Ko je umrl mož, sem se o prijala sina ... a on je imel dela z vašimi stvarmi. Kako mi je bilo žal za njega. — In ljubosumna sem bila ... Če propada, kako naj sama živim? Koliko strahu, notranjega nemira sem prestala, in sree se mi je trgalo, ko sem premišljevala o njegovi usodi.

Umolknila je in tiho zmajala z glavo, potem pa nadaljevala s podudarkom: — Naša ženska ljubezen ni čista ... Ljubimo, kar potrebujemo ... A zdaj vidim vas ... vaše hrepenenje po materi ... zakaj vam bo? In drugi ljudje trpe za ljudstvo, v ječo hodijo in v Sibirijo ter umirajo ... mnogo jih obesijo ... Mlada dekleta hodijo po noči same, po blatu, po snegu, po dežju ... sedem vrst daleč prihajajo iz mesta k nam ... kdo jih goni, kdo vodi? Ljubezen ... Čista ljubezen, Vera ... in vera, Andrijuša! In glej — tega v meni ni! Jaz ljubim, kar mi je blizu!

Tudi vi ste zmogni čiste ljubezni! — je dejal Malorus in se je obrnil v stran. — Vsi ljubijo, kar jim je blizu, ampak v velikem sreču je tudi vse daljno — blizu! Mnogo morete. Materinstvo je veliko ... — Daj bog! — je tiho dejala mati. — Čutim, kako dobro je ta

ko življenje, ljubim vas ... morda vas ljubim bolj kot Pašo. Oh, kako zaklenjen je ... Sa-senka hoče poročiti ... a meni, svoji materi, tega ni razodel ... — To ni res! — je odgovoril Malorus. — Dobro vem, da to ni res! Ljubi jo in ona njega — to je res. A poročila — se ne hode-ta, nikdar! Ona bi pač hotela, ampak Pavel neče ... — Kaj pravite! — je premišlje-no in tiho dejala mati in oči so ji otožno obvisle na obrazu Malo-rusa. — Glejte, kako se ljudje za-tajujejo ... — Pavel je izroden človek! — je tiho dejal Malorus. — Zelen človek ... — Sedaj sedi v ječi! — je na-daljevala mati. — Mira nimam in bojim se ... ampak ni več tako kot prej ... za vse ljudi mi je žal, za vse se bojim. In sree je drugo ... duša je oklenila oči — veselju in bridkosti. Marsičesa ne razumem, a grenko mi je in bridko, da ne verujete v boga! ... A kaj hočem! Saj vidim in vem, da ste dobri ljudje! Teško življen-je za ljudstvo, ste si naložili, napo-rno življenje za resnico ... Vaša resnica sem domnevala: dok-ler le bo kaj bogatih, ne ostane za ljudstvo nič: ne resnice in ne radosti! ... Tako je, Andrijuša!

Med vami živim in čisto premi-sljam po noči o preteklosti, o svo-ji sli, z nogami poteptani, na svo-jem mladem pohojenem sren — in žal mi je, zelo žal! Ampak vzle svemu je življenje moje vse to boljše, sama sebe vidim po boljše Malorus je vstal in začel opre-zno hoditi po izbi ves zamišljen. — Lepo ste govorili! — je tiho vzkliknil. — Prav lepo! V Krči je živ mladi žid, ki je zlagal pesni-čenkrat je napisal: — in nedolžno umorjene oživi resnice moč ... — Njega samega je policija tam v Krči mčila, ampak to je — postransko. Resnico je poznal in mnogo je posejal med ljudi ... tudi vi ste — nedolžno umorjena ... In kar je delal, je resnično ... — Zdaj govorim, — je nadalje-vala mati — govorim in sama se-be poslušam, pa sama sebi ne ver-jamem. Vse svoje žive dni sem molčala, neprenehoma sem raz-mišljala o tem: kako neopazena preživim dan, da me tepo? Zdaj pa mislim na vse ... morda tudi vaših stvari ne razumem popolno-oma ... ampak vsi ste mi — bli-zu, za vas vse mi je žal, vsem želim dobro. A vam, Andrijuša ... še prav posebno! ... Malorus je stopil k njej in je dejal: — Hvala vam! A kaj bi o meni govorili ... — Prijel je je za roko, jo krepko stisnil in potresel ter se obrnil v stran. — Utrujena od vznemirjenja je mati pomivala posodo, v prsih pa je klič hohro, sree ogrevajoče čuvstvo.

Malorus se je začel sprehajati po sobi semintja in govoril: — Čujite, mamica, Vjesovščiku privoščite enkrat take prijazne besede! Njegov oče sedi v ječi — ostuden starec. Nikolaj ga vidi skozi okno in ga zmerna! To ni lepo! Nikolaj je dober ... vse ima rad, miši in vsako stvar, a ljudi — teh pa ne more! Glejte, kako je človeka možno pokvariti!

— Mati njegova je brez stedu izginila, oče je — tat in pijanee — je zamišljeno dejala žena. — Ko se je Andrej podal spat, ga je mati neopazeno pokrivala, in ko je legel, ga je čez pol ure tiho vprašala: — Ali ne spite, Andrijuša? — Ne ... kaj pa je? — Nič! Lahko noč! — Hvala vam, mamica! — se je tiho in prijazno odzval.

XVII. Ko je starša naslednji dan pri-šla s svojim tovorom k fabriškim vratom, jo je straža grobo ustavi-la, in ukazoval ji, da položi svoje lonce po tleh, so jo natojnko ogled-ovali. — Vsa ječ se mi bo ohladila! — je mirno pripomnila, ko so ji sivo-vo otipavali obleko. — Mladi! — je mirno zakrivil čuvaj. — Drugi ji je ležno potrkal po rami in prepričano dejal: — Jaz pravim, da morajo leta-ke čez plot. — Prvi je prišel k njej stari Sizov in oči so se na vse strani je dejal potihoma: — Ali si slišala, mati? — Kaj? — O letakih! Že spet so v to-varni ... Kakor sol po kruhu so razstljani vsepovsod. Vse aratovi-je in preislave so brezuspešne! Mjazina, mojega nečaka, so od-vedli v zapor ... kaj je pomaz-galo? Tvojega sina so vzeli — sedaj je jasno, da sta oba nedolž-na!

Po bradi se je pogledal in končal: — Ne gre za ljudi, ampak za misli, misli pa niso bolhe, ki jih lahko poloviš. — Z roko se je prijel za brado, jo pogledal in odhajaje dejal: — Zakaj te ni nikoli k nam? Dolgočasno je človeku samemu pri čaju ...

Mati se mu je zahvalila na ves glas je ponudila jedi in ostro o-pazovala neobčajno vrvenje po-tovarni. Vsi so se nečesa veselili, zbirali se, razhajali in tekali od delavnice do delavnice. V sija-stem zraku je zelo nekaj bodrega, smelega. Tuhtam so se oglašala živahna pritrjevanja, porogljiv krahot, od časa do časa tudi groz-uje. Zlasti mladina je bila vsa o-življena, starejši delavci pa so se oprezno smehljali. Uradniki so hodili urno semintja, policaji so se begali po dvorišču, delavci pa so se počasi razhajali, ali pa so stajali na prostoru, prenehali z razgovorom in molče opazovali razljučene, razdražene obraze.

Delavci so bili vsi skrbno umi-ti. Pojavila se je visoka postava starega Guseva, njegov brat je rneal poleg njega in se krohotal. Mimo matere sta počasi stopala delovodja mizarke delavnice Va-vilov in zapisnikar Tsaj. Drobní zapisnikar je zavrnil glavo in na-gnil jo na levo, nepremično opa-zujoč naduto obličje Vavilova; potresel je svojo bradico in urno zamoljhal: — Glejte, Ivan Ivanovič, kako se krohotaljo ... prijetno vam je, če tudi gre za obstoj in za propad države, kakor so dejali gos-pod ravnatelj. Tukaj Ivan Ivan-ovič, ne kaže pleti, temveč prav krepko je treba orati ...

Vavilov je šel z rokami na hrbtu, in prsti so se mu krčili: — Tiskaj, pasja zalega, kar ti je drago — je glasno dejal — ampak mene — pusti v miru! — Prišel je Vasilij Gusev in je de-jal materi: — Jaz bom obedoval zopet pri tebi; dobro mi diši! — Z globljim glasom, mežikajoč je potihoma pristavil: — Ali vidite? Kako so naselili ... dobro, kaj? Eh, mamica ... prav dobro. — Mati mu je prijazno prikimala. Ugajalo ji je, da jo je ta fant, ki je veljal v predmestju za največ-jeja pretepača, tako ogovoril, in ugajalo ji je splošno razburjenje v tovarni; sama si je mislila: — Če bi ne bila ... — Nedaleč se je ustavilo troje po-možnih delavcev, in eden je poti-homa, skoro žalostno dejal: — Nikjer nisem našel ... — (Dalje prih.)

NAROČITE SE NA DNEVNIK "ZARJA"!

Kdor želi čitati podučne članke o socializmu in novice iz starega kraja, ta naj se naroči na edini slov. socialistični dnevnik "ZARJA." "Zarja" izhaja v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 6/II in stane za Ameriko \$6 za celo leto.

Stara navada je zdraviti revmatizem, trganje po udih, neuralgijo, zvinjenje itd. z Dr. Richterjevim "Pain Expeller". Pravi Pain Expeller se dobi tudi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenic in se spozna po varstveni znamki s sidrom. Pri kipoivanju je treba na to paziti.

Vse konzularne in notarske zadeve (civilne in vojaške) prevzema v hitro in uspešno izvršitev Ivan Kaker, 220 1/2 Grove St., MILWAUKEE, WIS.

ALOIS VANA izdelovatelj — sodovice, mineralne vode in raznih neopojnih pijač. 1337 So. Fisk St. Tel. Canal 1465

Kakor poročila trdijo kitajska cesarska ročovina ni zadovoljna z republiko; čisto naravno, saj tu li zločince ni zadovoljen z visali, na ktere je obsojen.

I. STRAUB URAR

1010 W. 18th St. Chicago, Ill. — Ima večjo zalogo ur, verig, prstnov in drugih dragotin. Izvršuje vsakovrstna popravila v tej stroki p zelo nizki ceni.

CARL STROVER

Attorney at Law Zastopa na vseh sodiščih. St. sobe 1009 133 E. WASHINGTON STREET, CHICAGO, ILL. Telefon: Main 3989

ROJAKI v Waukeganu!

Če kočete piti dobre pijače in se zabaviti po domače pojdite k

B. Mahnich-u, 714 Market Street, Waukegan. Pri njemu je vse najbolje. Kdor ne vrjame, naj se prepriča.

DOBRA, DOMAČA GOSTILNA v Clevelandu, Ohio J. SVETE po domače pri ZALARJU 6120 St. Clair ave toči vino, pivo in žganje prve vrste. Smodke prve kvalitete so na prodaj. Za mnogobrojen poset, se priporoča rojakom v Clevelandu, pa potnikom Lastnik

Importiran starokrajški tobak vsake vrste

za cigarete, pipe in zvečenje. Importirane cigare in cigarete. Vse pristno in po zmernih cenah. VAC. KROUPA, 1225 W. 18th St. Chicago, Ill.

JESEN IN ZIMA

1911-1912 Popolna zaloga novih, najmodernejših krojev

Obleke za odrasle in mladenice

Nashe obleke so dobro krojene in se šile z vsa vsebino, ki spada v

Dobre Obleke od \$25.00 po dol do \$75.00 Povrniko za odrasle in mladenice imamo v zalogi najnovjšega "Presto" kroja.

LAWDALE CLOTHING HOUSE S.W. Corner 26th & Central Park Ave. Rudolph Layer, lastnik.

PRVA SLOVENSKA Vinarna in Gostilna v Kaliforniji, kjer se toči dobro vino in importirano pilsensko pivo. Prodaja vina na galone in na drobno.

Ant. Schnabl, cor. Trumbull ave. in 26. Str., Chicago, Ill

Dr. W. C. Ohlendorf, M. D. Zdravnik za notranje bolezni in ranocelnik.

Zdravniška preiskava brezplačno — pla-tati je le zdravlilo, 1924 Blue Island Ave., Chicago. Uredjuje od 1 do 3 popo-ldni; od 7 do 9 zvečer. Izven Chicago živeči bolniki naj pišejo slovensko.

POZOR! SLOVENC! POZOR! SALOON

s modernim kegliščen Sveže pivo v sodčkih in buteljkah in druge raznovrstne pijače ter unijake smodke. Potniki dobe čedno pres-čiče za nizko ceno. Postrezba točna in isborna. Vsem Slovencem in drugim Slovancem se toči priporoča MARTIN POTOKAR, 1625 So. Centre Ave. Chicago

Valentin Potisek GOSTILNICAR

1237-1st St., La Salle, Ill Toči vse, gostilni podrejeuse pijače vse priporoča rojakom za običen običek

M. A. Weisskopf, M. D.

Izkušen zdravnik. Uraduje od 8-11 predpoldni in od 6-9 zvečer. 1842 So. Ashland Ave. Tel. Canal 476 Chicago, Ill

LOUIS RABEL

moderno urejen salon NA 460 GRAND AVE., KENOSHA, WIS. Telefon 1199.

AVSTRO-AMERIKANSKA ČRTA.

Najpripravnejša in najcenejša paro-brodna črta za Slovence in Hrvate. Regularna vožnja med New-Yorkom, Trstom in Reko. Brzi poštni in novi parobrodi na dva vikaja: Martha Washington, Laura, Alice, Argentina in Oceania

Druge nove parnike, ki bodo vozili 19 milj na uro, gradijo. — Parniki odplaje-jo iz New Yorka ob sredih ob 1 po-poldan in iz Trsta ob sobotih ob 2 popoldan proti New Yorku. — Vsi pari-ki imajo brezlični brzojav, elektri-čno razsvetlavo in so moderno urejeni. — Hrana je domača. — Mornarji in zdravniki govorijo slovensko in hrvaško. Za nadalnje informacije, cene in vozne listke obrnite se na naše zastopnike ali pa na: PHELPS BROS. & CO

Gen'l Ag'ts, 2 Washington St., New York. Zastopnik za Zapad: K. W. Kempf, 120 N. La Salle St., Chi-cago, Ill. (3x)

ZDRAVLJENJE V 5 DNEH

Ozdravim vsačega, kdor trpi na Varicocele, Stricture; dalje ozdravim nalezljivo zastrupljenje, živčno nezmoglost, vodenico in bolezni tičočih se moških.

Ta prilika je dana zlasti tistim, ki so izdali že velike svote zdravni-kom ne da bi bili ozdravljeni in moj namen je, pokazati vsem, ki so bili ozdravljeni po tucatih zdravnikov, brezuspešno, da posejdem le jaz edino sredstvo, s katerim ozdravim vsačega.

Popravite Vaše zdravje — Pridite v moj urad in govorite zaupno. Govorimo vse jezike. Dobili boste najboljšo nasveto in prednosti, ki sem si jih iztekel v moji 14 letni praksi kot specialist v bolezni pri moških. Ozdravim pozitivno želodec, pljuča, ledice in nepravilne v jetrih. (Za neuspešno zdravljenje ni treba plačati).

Advertisement for Dr. Zins, 183 N. Clark Str. Chicago. Includes image of a man and text: 'TAJNE moške bolezni izguba sagona, bolezn v ledicah in jetrih Zastrupljenje krvi in vseh drugih kožnih bolezni, kakor prišče, lucije, onemoglost itd. Ženske bolezni beli tok, bolečina v ozar-ture, garje, oteklina, po-dju in druge organske bolezni zdravim za stal-no. (Priskovanje brezplačno) (Nasveti zastoj.) DR. ZINS, 183 N. Clark Str. Chicago med Randolph in Clark Odprto: 8 zjutraj do 8 zvečer. Ob nedeljah od 8 zjutr. do 4 pop.

42to POL LETNO IZPLAČILO OBRESTI v našem hranilnem oddelku. Obresti bodo določene 2. januarja. Leti se bodo izplačevali ali zanesli poljubno na željo vlagateljev v hranilno knjizico. Nove vloge, ki bodo dospile do 15. januarja, bodo štete za obresti s 1. januarjem

INDUSTRIAL SAVINGS BANK

2007 Blue Island Ave., Chicago, Ill. Vlog čez pol milijona dolarjev. Odprto v soboto od 6 do 8 ure zvečer.

SVOBODA.

Ako so možje svobodni v mi-šljenju, naj bodo svobodni v de-ljanju do gotove meje. Ako se vi ne ravnate tako kakor vaša pa-met veleva, niste več svobodni am-pak postanete sužnji. Ako vam va-ša pamet veleva opustiti kako slabo navado in vi tega ne storite, boste v kratkem zgubili vsako upanje. Ako prezrete prve opo-minjajoče simptome vašega želode-ca, boste to prav kmalu občlova-li, dočim vse nepravilnosti lahko takoj odpravite, ako začnete ta-koj piti Trinerjevo ameriško zdra-vilno grenko vino. Imeli boste za-vest, da ste ravnali smiseljno. Ra-bite omenjeno zdravilo v slučaju zube apetita, slabosti, nervozno-sti, glavobola, zabasanosti, raz-burljivosti po ječi, bolečin v tre-buhu, krčev in trganja. Tudi za razne ženske nepravilnosti je to zdravilo jako uspešno. Dobi se v lekarnah Jas. Triner, 1333-1339 S. Ashland Ave. Chicago, Ill. — Krasen stenski koledar se pošlje za 10 centov.

Iz narave domov.

Krasno izdelana slika, ki pred-stavlja zbiranje in dovažanje ze-lišč na enem in trgatev grozdja na drugem koncu sveta, združeno v pripravah zdravilišča in razva-

Feeling "Fit" Every Day

Napadi influence, ka-šlja ali bolečin v zlezah vsled velikega dela izginejo, če bode imeli vedno

Advertisement for Dr. Richterjev Pain-Expeller. Includes image of a man and text: 'Dr. Richterjev PAIN-EXPELLER v svoji hiši in če ga bodele rabili po predpisih, 25c in 50c stekle-nice v lekarnah. Čuvajte se ponaredb. F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl St., New York, N. Y. Dr. Richterjeva Congo Pillsale oia, ka- (25c ali 50c)

žanje teh v domove v različnih deželah, se pošlje za 10c v kova-nem demarju ali proti v poštnih znamkah po Jos. Trinerju, 1333-1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill., iz delovalcu glasovitega Tri-nerjevega Ameriškega zdravilne-gga grenkega vina in Triner Angelica grenkega vina. K tej sliki je dodan tudi koledar za leto 1912.

JUGOSL. ZADRUŽNA TISKARNA GLAVNICA SOUTH SLAVIC COOPERATIVE PRINTERY INCORPORATED \$10,000.00 Delnice se prodajajo po \$10.00 ena in jih je moči odplačevati po \$1.00. Pristopajte k temu združnemu podjetju, ki bo nosilo dvoj-no korist in ki bo trdnjava delavske prosvete. Vsa pisma je nasloviti na FRANK PETRICA, 1830 So. Centre Ave., CHICAGO, ILL.